

Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет міжнародних відносин
Центр міжнародної безпеки та партнерства
Інститут міжнародних студій Вроцлавського університету
Центр інформації та документації НАТО
Інститут наук про безпеку
Педагогічного університету у Кракові
Центр інформації та документації НАТО

*До 360-річчя
Львівського національного університету
імені Івана Франка присвячується*

УКРАЇНА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ

VII Міжнародна наукова конференція
13–14 травня 2021 року

Львів – 2021

Наукова рада конференції

Проф. Маркіян Мальський, Львівський національний університет імені Івана Франка,

Доц. Олександр Кучик, Львівський національний університет імені Івана Франка,

Проф. Кишиштоф Коцюбінські, Вроцлавський університет (Республіка Польща),

Проф. Лариса Лещенко, Вроцлавський університет (Республіка Польща)

УДК 327.56:007:004.056.5-049.5](477:100)(06)

Україна в умовах трансформації міжнародної системи безпеки. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. (Львів, 13–14 травня 2021р.) / Упорядники: Мальський М.З., Лещенко Л.В., Кучик О.С., Вовк Р.В. – Львів: Факультет міжнародних відносин ЛНУ ім. І. Франка, 2021. – 160 с.

У збірнику вміщені тези виступів учасників Міжнародної наукової конференції «Україна в умовах трансформації міжнародної системи безпеки». Висвітлено широке коло питань теорії та практики функціонування системи міжнародної безпеки та актуальних питань політичної, економічної, інформаційної безпеки. Окрему увагу приділено прикладним питанням безпеки України та Польщі на регіональному та глобальному рівні.

За зміст, оприлюднені факти, поданий цифровий та статистичний матеріал відповідальність несуть автори. Тези виступів опубліковані в авторській редакції.

Конференція відбувається в рамках Програми святкування 360-річчя Львівського університету.

Конференція проводиться під патронатом Ректора Львівського національного університету імені Івана Франка професора, члена-кореспондента НАН України Володимира Мельника

© Центр міжнародної безпеки та партнерства, 2021

© Львівський національний університет імені Івана Франка, 2021

12. Stephen W. Why Arming Kiev Is a Really, Really Bad Idea [Електронний ресурс] / Walt Stephen // Foreign Policy. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <https://foreignpolicy.com/2015/02/09/how-not-to-save-ukraine-arming-kiev-is-a-bad-idea/>.

13. Trump: Defending NATO ally Montenegro could mean ‘World War III’ [Електронний ресурс] // POLITICO. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.politico.eu/article/donad-trump-nato-montenegro-defending-could-mean-world-war-iii/>.

14. United for a New Era. Analysis and recommendations of the Reflection Group appointed by the NATO Secretary General [Електронний ресурс] // NATO. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2020/12/pdf/201201-Reflection-Group-Final-Report-Uni.pdf.

15. Wohlforth W. The Future of the Liberal Order Is Conservative A Strategy to Save the System [Електронний ресурс] / W. Wohlforth, J. Lind // Foreign Affairs. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.foreignaffairs.com/articles/2019-02-12/future-liberal-order-conservative>.

16. Тези щодо політики України стосовно Російської Федерації [Електронний ресурс] // Національний інститут стратегічних досліджень. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://niss.gov.ua/publikacii/analitichni-dopovidi/tezi-schodo-politiki-ukraini-stosovno-rosiyskoi-federacii>.

*Олег Бобіна
канд. Істор. наук, доцент,
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова*

РОСІЯ І УКРАЇНА: ВІЙНА ЯК ПОЧАТОК РЕВОЛЮЦІЇ, АБО ЧИ БУДЕ РЕВОЛЮЦІЯ У «СХІДНОГО СУСІДА»

Російське суспільство вимагає відволікаючих моментів. Внутрішня ситуація в Росії не така як хотілось би правлячій верхівці. Становище буде «розхитуватись» до виборів 19.09.2021 р. у Державну Думу. Економічне становище в Росії складне, але не критичне, особливо якщо порівнювати з ситуацією в СРСР у 1989–

1991 рр. Фонд національного добробуту на лютий 2021 р. складав 179 млрд доларів, що дорівнює 12% до ВВП. Державний монополістичний капіталізм дозволяє маневрувати й іншими ресурсами для соціально-економічного маніпулювання. Сформований сильний та відданий, на перший погляд, т. зв. силовий блок. Функціонує жорстка бюрократична вертикаль в державних структурах. Слабке місцеве самоврядування, не виступає на противагу державній вертикалі. Ситуація в армії – контрольована. Засоби масової інформації та комунікації під контролем, або затиснуті у певні межі, і маргіналізовані. Соціальна активність громадян в будь-якій сфері, що стосується великої кількості людей і неконтрольована державою, переслідується і придушуються. Разом з тим, 9.03.2020 р. російський дослідницький центр «Левада-центр» опублікував результати дослідження на тему: «Проблеми суспільства». Головні проблеми визначенні як зростання цін – 58% опитаних, і зростання бідності – 40%. В першу п'ятірку проблем увійшли «корупція», «зростання безробіття», «різке розшарування на багатих і бідних». Як бачимо найбільш чутливим виявились проблеми пов'язані з порушенням принципу справедливості. Саме тому Лев Гудков, директор «Центру Юрія Левади (Левада-центр)» заявив, що результати опитування показують зростання відчуття несправедливості. Таким чином соціальні проблеми виходять на перше місце, разом із зростанням суб'єктивного відчуття бідності. Дослідник стверджує: «При постійних розмовах про багатство країни, людей хвилює, куди йдуть гроші. Є відчуття несправедливості при розподілі доходів» [1]. Однак відчуття несправедливості поки не трансформується в готовність до активного протесту. В коментарях результатів дослідження зазначено, що напруженість і незадоволеність висока, але репресивна політика Кремля направлена на те, щоб придушити можливу консолідацію суспільства: «Влада поки що стерилізує невдоволеність, але вона дуже боїться протестів». Таким чином ґрунт для масового невдоволення і соціального конфлікту у відкритому вигляді готується і зростає. Адже суспільству не дають навіть «випустити пару у свисток». До середини 20-х рр. ХХІ ст. загострюються проблеми в молодіжному середовищі. На думку авторів доповіді «Молодь Росії 2000–2025: розвиток людського капіталу» [2] без відповідальної політики серед молоді буде

поширюватись криміналізація в регіонах, де є багато безробітної молоді, зросте вживання алкоголю і наркотиків, будуть зростати ксенофобські та націоналістичні настрої, буде зростати екстремістська діяльність молодіжних груп, зростає загроза масових виступів. За цих умов можна прогнозувати загрозу широкого соціального конфлікту і соціального вибуху.

В позаофіційному, маргінальному російському інформаційному просторі відбувається обговорення можливостей майбутньої революції. Так, «відомий» С. Удальцов заявив, що «Путін приведе Росію до революції!» [3]. Ця теза незмінна з 2012 р. Удальцов чекає майбутньої буржуазної революції в Росії. Умовою революції, на його думку, є наявність розколу в «елітах», сумніви серед правоохоронців. Треба терпляче «розхитувати ситуацію, збільшуючи масовість, додаючи радикалізм» [4]. Хоча після відбування карного вироку риторика С. Удальцова стала менш радикальна він все одно чекає революцію.

Свої думки з приводу революції висловив професійний історик Б. Колоніцькій. Він зауважує, що більшість населення Росії не бажають революції. Але це не значить, що в Росії не буде революції. Революція в Росії можлива. Існує запит на зміни, і можливо він зростає. І багато студентів цікавиться «лівою» ідеєю [5]. Хоча він же попереджає про обережність проводити паралелі з революції 1917 р.

Контекст революції та «Майдана», залишається, зі знаком плюс чи мінус, важливою складовою політичного, медійного та ментального простору російського суспільства. Але ще більшої має військова, силова, охоронна тема в просторі масової свідомості Росії. І в цьому контексті російська влада і російське суспільство, яке боїться «русского бунта» та «кровавой смуты» може спрямувати протести проти «колективного Заходу». Адже війна в масовій російській свідомості героїзується, стає священною і захисною. Наукова та експертна спільнота може прогнозувати загострення конфліктної ситуації по кордонах Російської імперії 2.0. Поки що лише Україна відчуває всю підступність російської політики та взаємозв'язок внутрішньої і зовнішньої політики влади в Росії. Перші погрози і попередження вже з'являються [7].

Список літератури

1. Проблемы общества. *Левада-Центр. Аналитический Центр Юрия Левады*. URL: <https://www.levada.ru/2021/03/09/problemu-obshhestva/> (дата обращения: 09.04.2021).
2. Молодежь России 2000-2025: развитие человеческого капитала. *Национальный Совет молодежи и детских объединений России*. URL: <https://www.youthpolicy.org/library/wp-content/uploads/library/report-fadm-ru-2013-11-13.pdf> (дата обращения: 09.04.2021).
3. Сергей Удальцов: Путин приведет Россию к революции! Эфир от 02.03.2021. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=3us-lkl5ahE&t=1805s> (дата обращения: 09.04.2021).
4. Не фонтан. Сергей Удальцов рассказал о грядущей буржуазной революции. *Лента.Ру*. URL: <https://lenta.ru/articles/2012/03/27/udaltsov/> (дата обращения: 09.04.2021).
5. Колоницкий Борис. Революция в России возможна, запрос на перемены существует. *Реальное время*. URL: <https://realnoevremya.ru/articles/193076-sedmoe-noyabrya---tragicheskaya-pamyatnaya-data> (дата обращения: 09.04.2021).
6. Aron Leon. Could Putin Launch Another Invasion? *POLITICO*. URL: <https://www.politico.com/news/magazine/2021/03/15/russia-putin-invasion-ukraine-baltics-nato-475527> (Last accessed: 09.04.2021).

Ольга Бойко

Запорізький державний університет

МИСТЕЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОПАГАНДИ (НА ПРИКЛАДІ РЕСПУБЛІКИ БОЛГАРІЯ У XX СТ.)

Актуальність обраної теми обумовлюється тим, культура та мистецтво постійно виконують політичні функції, адже твори митців, художників, скульпторів завжди були значним аргументом влади для маніпуляції свідомості громадян. Мистецтво – це інструмент, завдяки якому людськими душами зручно керувати.

Метою дослідження – аналіз пропаганди у болгарському